

Vážení,

pro rok 2024 plánujeme číslo našeho časopisu věnované boji za práva Romů jako občanů strukturálně i přímo diskriminovaných na základě (připsané) etnicity, ale i jako členů národnostní skupiny. Tyto dva směry občansko-aktivistických jednání spolu mnohdy úzce souvisely. Považujeme za nutné prozkoumávat historii boje za práva Romů redukovaná rasizujícími strukturami státu i přímo porušovaná jednáním konkrétních jednotlivců, skupin či institucí. Právě i zkušenost diskriminované menšiny v různých situacích vedla k rozpoznání nutnosti vytvořit si vlastní struktury jako oporu při hájení postavení Romů ve společnosti.

Celá řada současných autorů se shoduje, že zásadní kontinuitu rámuující společenské postavení Romů představuje anticikanismus. Naším cílem je přispět k ohledávání způsobů, jakým se romští aktéři vymezovali proti svojí rasizaci a hledali cesty k obraně či k překonávání společenských bariér vyplývajících z majoritní dominance. Rádi bychom přispěli k prozkoumání proměňujících se možností a nástrojů boje (individuálního i kolektivního) proti různým formám rasismu a diskriminace. Jakkoli nepřehlídíme roli neromských partnerů, uvítáme soustředění na romské aktéry těchto vyjednávání.

Konkrétně nám jde o zachycení případů obrany proti poškozování práv Romů jako občanů napříč historií (v českém kontextu např. od žádostí o pomoc při řešení lokálně rozpoznávané diskriminace, až po vyjednávání o definici rasově motivovaných útoků jako zvláště společensky nebezpečných v 90. letech, atp.). Zajímají nás i subtilnější příklady úsilí o právní i faktické zrovnoprávnění, jako například prosazování participace Romů v různých národních i transnacionálních institucích a fórech, včetně státních orgánů ale např. i ve vzdělávacích a paměťových institucích, mající za cíl změnu postojů a hájení zájmů Romů formulovaných z romské perspektivy. Zajímá nás historie romských organizací v Evropě i mimo ni, participace Romů v dalších občanských organizacích, i historie fungování těles, která pro koordinaci aktivit (formálně) směřovaných k řešení situace Romů ustanovovaly státy a historie participace Romů v nich.

Jsme si při tom vědomi, že téma společenské participace Romů a boje za jejich práva nelze zužovat na vyjednávání romských pozic ve státních a společensky dominantních strukturách. Zajímají nás tedy i jednání, která se odehrávají mimo státně-občanskou arénu a takto úžeji chápané představy o participaci Romů i přímo zpochybňují. Uvítáme tedy i texty umožňující sledovat např. čistě individuální řešení (migrace, různá navigace otázek identity), nebo trvání na patření do lokálních společenství atp.

Rádi bychom představili výsledky bádání zaměřených jak na různá období a různé regiony, tak i na různé oblasti společenského boje za rovnoprávnost (vzdělanostní, profesní, politickou, kulturní, národnostní a další). Pokud se Váš výzkum prolíná s naším záměrem, budeme velice rádi, když se rozhodnete do plánované monotematického čísla přispět.

Příspěvky pro recenzní řízení zasílejte **do konce ledna 2024** (na adresu dzaniben@email.cz, nebo přímo editorkám tohoto čísla - lada.vikova@seznam.cz, helena.sadilkova@ff.cuni.cz). Uvítáme, pokud se rozhodnete nám zaslat abstrakt svého textu a doporučujeme ho zaslat **do konce října 2023**.

Děkujeme za spolupráci!
Redakce Romano džaniben